

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 488/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om behandling av känsliga uppgifter i utländska molntjänster

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 488/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Veronika Honkasalo /vänst:

Ämnar regeringen på nytt bedöma om överföringen av känsliga uppgifter om finländare till miljöer som förvaltas av molntjänstbolag är en hållbar lösning med tanke på informations-säkerheten, dataskyddet, den nationella säkerheten och försörjningsberedskapen, och

hur säkerställer regeringen att de finländska myndigheterna i alla situationer har faktisk bestämmanderätt över uppgifterna och att lagstiftningen utanför EU inte äventyrar medborgarnas dataskydd?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Målet med att överföra den offentliga förvaltningens informationssystem och information till internationella molntjänster är att förbättra tjänsternas effektivitet, tillgänglighet och funktionssäkerhet. I sin styrning har finansministeriet strävat efter att gynna denna utveckling. För att främja strategin Molnet först har finansministeriet gett riktlinjer för molntjänster inom statsförvaltningen. Ministeriet har dock fäst särskild uppmärksamhet vid riskhanteringen och förändringarna i omvärlden och förnyar för närvarande tillsammans med Traficom säkerhetskriterierna för molntjänster. Kriterierna som förnyas grundar sig på god praxis inom internationellt myndighetssamarbete och stöder myndigheternas riskhanteringsarbete. Arbetet ska vara klart hösten 2026. För närvarande kan man utnyttja Transport- och kommunikationsverkets säkerhetsbedömningskriterier för molntjänster (PiTuKri).

Dessa riktlinjer fastställdes emellertid innan den senaste tidens geopolitiska utveckling, och den aktuella situationen kräver en ny övergripande granskning. Det gäller inte enbart molntjänsterna, utan en mycket mer omfattande helhet.

Folkpensionsanstalten har utvecklat gemensamma riktlinjer för molntjänster och med beaktande av hur man skapar säkra molnbaserade tjänster. Folkpensionsanstalten utnyttjar riskbaserat molntjänster för att producera sina förmånstjänster, men på ett sätt som inte äventyrar kundernas informationssäkerhet eller samhällssäkerheten.

Finland har alltså bra anvisningar och kriterier som kompletterar lagstiftningen och deras syfte är att säkerställa att internationella molntjänster används på ett säkert sätt och att personuppgifter skyddas. Anvisningar som kompletterar lagstiftningen kan utnyttjas direkt även inom social- och hälsovårdsministeriets verksamhetsområde. Med dessa anvisningar och kriterier säkerställs bland annat ett ändamålsenligt skydd av uppgifter som hänför sig till genomförandet av den sociala tryggheten.

Som en del av molnutvecklingen har Folkpensionsanstalten inlett projektet Eepos, vars syfte är att utveckla ett enhetligt ärendehanteringssystem för Folkpensionsanstaltens hela förmånsbehandling. För att genomföra projektet har man valt teknik- och partnerlösningar där man utnyttjar en internationell teknisk plattform för att förnya förmånshanteringssystemen. Eepos-projektet utnyttjar nationella säkerhetskriterier för molntechnik för att säkerställa ett ändamålsenligt skydd av känsliga uppgifter, till exempel genom kryptering av uppgifter.

Folkpensionsanstalten följer som en del av sitt kontinuerliga prognostiseringsarbete aktivt säkerhetsdiskussionen och förbereder sig på olika geopolitiska förändringar samt konsekvenser och risker förknippade med dessa. I Eepos-programmet har dessa kontrollerats och förutsetts på ett heltäckande sätt med hjälp av upphandlingskrav. Samtidigt har man skapat starka metoder för att svara på riskerna. Folkpensionsanstalten beaktar systematiskt olika åtgärder som tryggar verksamhetens kontinuitet i ledningen av programmet.

Social- och hälsovårdsministeriet kan inte styra Folkpensionsanstaltens förmånsverksamhet eller informationssystem i anslutning till den, eftersom Folkpensionsanstaltens styrningsrätt i egenskap av en inrättning som lyder under riksdagen innehas av riksdagen (lagen om Folkpensionsanstalten 731/2001). Folkpensionsanstalten har särskilt uteslutits från en del av styrningen av informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen (lagen om informationshantering inom offentlig förvaltning 906/2019). Eepos-projektet omfattar inte heller behandlingen av social- och hälsovårdsuppgifter enligt kunduppgiftslagen (lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården 703/2023).

Enligt kunduppgiftslagen ansvarar Folkpensionsanstalten för upprätthållandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna (Kanta-tjänsterna) och får inte överlåta behandlingen eller bevarandet av register som har samband med ordnandet av dessa eller av loggregister som hänför sig till sådana register till att utföras av utomstående. Uppgifterna i Kanta-tjänsterna ska finnas i Finland (FPA). Social- och hälsovårdsministeriet styr Folkpensionsanstalten när den sköter uppgifter i anslutning till Kanta-tjänsterna.

Kunduppgiftslagen och informationshanteringslagen (lagen om informationshantering inom offentlig förvaltning 906/2019) innehåller betydande skyldigheter i fråga om skydd av personuppgifter och riskhantering. Det är motiverat att bedöma hur lagarna kan utvecklas så att de beaktar de nya riskerna för och kraven på informationshantering som den geopolitiska utvecklingen medför.

Social- och hälsovårdsministeriet sörjer för Folkpensionsanstaltens omkostnader och deltar i detta avseende i utvecklingen av Folkpensionsanstaltens funktioner. Det är viktigt att Folkpensionsanstalten fortsätter att vara en smidig lagstiftare och att informationssystemen stöder detta syfte.

Helsingfors 5.3.2026

Social- och hälsovårdsminister Wille Rydman